

'Leg me maar in Friesland of Drenthe'

REPORTAGE HILLIG MEER

● De natuurbegraving van Jan Brevoord op Hillig Meer

Door Inki de Jonge

Eext Rust is wat hij wilde. Rust is wat ze hem gunnen, de dertig dierbaren van bedrijfseconoom Jan Jacobus Brevoord, die hier op deze dinsdagmiddag zijn verzameld op natuurbegraafplaats Hillig Meer bij Eext. Ze zijn gekomen om hem naar het oude bos te brengen, aan de overkant van de Provincialeweg, waar zijn nabestaanden voor hem een plek onder de bomen hebben uitgezocht.

Van een afstand bezien lijken ze heel gewoon op een dagje uit, deze in lichte zomerkleren gestoken rouwenden. Brevoords hond Sjors mag ook mee naar zijn baasjes begrafenis. Langzaam trekt de stoet over zachte paden het bos in, waar het overweldigend naar naaldwoud ruikt. Brevoord voorop, niet in een kist, maar gewikkeld in een lijkwade die zijn grote lichaam van hoofd tot voet bedekt. Er ligt een kleurrijk boekje op zijn benen. Het schudt mee met de kuilen en bobbels in het pad.

Ze zijn van heinde en verre gekomen; zelfs uit Frankrijk. Brevoord woonde in Noord-Holland, even boven Alkmaar, maar hij was een zoon van schippers, als schipperskind eigenlijk overal thuis, en ook

thuis op ieder schip. Hij bezat een tjalk, later een klipperak, waarmee hij naar Parijs voer met zijn vrienden. Eens een vrij schipperskind, altijd een vrije schipper.

Leg me maar in Friesland of Drenthe, had hij gezegd. Lekker rustig. Hij hield van mensen, kon langdurige vriendschappen onderhouden, als ze hem maar niet op de nek zaten. Een natuurbegraafplaats leek hem wel wat, want als Jan Brevoord van een ding overtuigd was, was het dit: als het lichaam dood is, houdt alles op. Hij wilde één worden met de aarde. Dat typeerde hem, zeggen de nabestaanden; dat aardse, en toch luchtige.

Hillig Meer is zo'n natuurbegraafplaats waar Brevoord zijn zinnen op had gezet. In dit natuurgebied rondom een oude pingoruïne - het 'Heilig Meer' - liggen al zeven oeroude grafheuvels. Toen Annetje Braat en Dolf van der Weij in 1996 het oude landgoed Heidehof aankochten, deden ze dat in eerste instantie om het productiebos om te vormen tot een natuurbos. Braat en Van der Weij, beiden als echte buitenkinderen opgegroeid in Indonesië, dachten nog niet aan een natuurbegraafplaats, totdat uit DNA-onderzoek bij een der grafheuvels bleek dat daar een 18-jarige moeder en haar 4-jarig kind lagen. Grond met een eeuwenoude graftraditie: het was bijna alsof het landgoed zijn bestemming zelf aangaf.

Op Hillig Meer liggen, met Jan Brevoord erbij, nu 21 gestorvenen



in de aarde. Ze liggen op een kavel van 25 vierkante meter per persoon, genoeg ruimte dus, niet boven op elkaar, niet pal naast elkaar, en ze rusten er voor eeuwig. Nabestaanden hoeven niet tot in de on-eindigheid grafrechten te betalen. Dat bedrag wordt in een keer voldaan en met dat geld wordt het 169 ha grote natuurgebied Heidehof onderhouden. Zo draagt de Natuurbegraafplaats bij aan het behoud van het natuurgebied en vormt een schakel in de cirkel tussen leven en dood.

De dood. Levende mensen denken erover na. Het fenomeen is omgeven door vragen van zowel mystieke als praktische aard. Men bepeinst begrafenis, crematieplechtigheid en uitstrooimoment; wie begraven wordt, belast nabestaanden met betaling van grafrechten en onderhoud van graf, wie gecre-

meerd wil worden, laat geen plek na om naartoe te gaan. Een natuurbegraafplaats maakt aan al deze bezwaren een eind, maar er is op Hillig Meer een duidelijke regel: geen grafmonumenten, geen bloemen neerleggen tussendoor. Natuur, per slot van rekening, moet natuur blijven. Slechts een Drentse zwerfkei mag het graf aanduiden, met alleen naam, geboorte- en sterfdatum erop.

Brevoords dood kwam snel. Een agressieve tumor maakte binnen anderhalve week een einde aan zijn leven. Niet hij, maar zijn vrouw zocht zijn laatste plaats op de aarde voor hem uit; onder douglasbomen die als masten van een zeilschip boven hem uittorenen. Zo vertrouwd je een vrije schipper aan de aarde toe.

Zijn uitvaartplechtigheid is sober, maar aandachtig. Er is een minuut stilte. Mensen slaan de armen

om elkaar heen. Vogels kwinkelen, de dennen schudden hun toppen in de wind, ver weg klinkt het ruisen van verkeer over de weg naar Rolde; de wereld wil verder, maar hier staat hij even stil.

Na afloop begeeft het gezelschap zich in kalme pas naar de boskapel, waar houten banken in een cirkel staan. Er wordt koffie en thee geserveerd, er zijn broodjes en karafjes water met munt erin. De zon smijt laag nazomerlicht in schuine stralen door de bladeren. Hier geen in uniform gestoken heren en dames die de nabestaanden tot spoed manen, omdat er een nieuwe groep treurenden aan de koffie met cake wil. Nee. Hier is alle tijd, alle rust.

Verderop zegt een dame: "Ik wil hier ook wel liggen. Vlakbij Jan. Laten we hier allemaal komen liggen." Andere dame: "Dat zou hij niet prettig vinden denk ik."

▲ Nabestaanden rond het natuurgraf van Jan Jacobus Brevoord op Hillig Meer. Foto: Harry Tielman

Inspiratiedag

Vandaag is er vanaf 12.00 uur een inspiratiedag op Hillig Meer, met diverse rondwandelingen, workshops, muziek en demonstraties van steenhouders en kistenmakers. Zie voor het programma www.hilligmeer.nl. Belangstellenden kunnen elke zaterdag- en zondagmiddag een rondleiding krijgen over de natuurbegraafplaats. ☎ 0592-2609 44.